

Neslužbeni prijevod

ZAJEDNIČKA IZJAVA EURELECTRIC / EPSU / EMCEF

O

**SOCIJALNIM ASPEKTIMA EVROPSKE ENERGETSKE ZAJEDNICE
(JUGOISTOČNA EVROPA) I PROVEDBI MEMORANDUMA O RAZUMIJEVANJU**

Decembar 2007. godine

Nacrt zajedničke izjave o socijalnim aspektima Evropske energetske zajednice (Jugoistočna Evropa) i provedbi Memoranduma o razumijevanju

Evropski socijalni partneri za Energetsku industriju (Eurelectric ispred poslodavaca i EPSU/EMCEF ispred sindikata) pružaju podršku potpisivanju *Memoranduma o razumijevanju o socijalnim aspektima Evropske energetske zajednice* između Evropske komisije i relevantnih vlada, 18.10.2007. godine u Beču. Ovo je jedan pozitivan korak ka osiguravanju da provedba EU zakonodavstva iz oblasti energetike, a posebno internog tržišta električne energije i gasa, bude usklađena sa socijalnom dimenzijom.

Takođe podržavamo Konferenciju u organizaciji Building Capacity projekta Evropske komisije sa ciljem da se unaprijedi socijalni dijalog u zemljama Zapadnog Balkana, održanu 19. i 20.10.2007. godine u Beogradu. Na ovoj konferenciji je naglašeno kako socijalni dijalog može pomoći kompanijama/poslodavcima i radnicima i njihovim sindikatima da se nose sa promjenama sa kojima će se elektro-energetska industrija suočiti u procesu restrukturiranja.

Između ostalog, važni elementi ovog Memoranduma o razumijevanju su:

1. Priznanje za neophodnost jačanja socijalne dimenzije u Energetskoj zajednici, priznanje važnosti socijalnog dijaloga na svim nivoima i priznanje potrebe pružanja kvalitetnih, dostupnih i isplativih usluga koje će zadovoljiti potrebe građana i preduzeća i promovirati interese potrošača.

Kao evropski socijalni partneri slažemo se da ekonomski razvoj i socijalni proces zavise jedno od drugog i moraju ići rame uz rame. Podržavamo činjenicu da se Memorandumom prihvaća značaj socijalne dimenzije i da su se Potpisnici složili da omoguće i promoviraju efikasan socijalni dijalog u energetsom sektoru.

2. Fokus na obaveze javne usluge (PSO). Iako je zadatak vlada da izrade i provedu PSO u skladu sa direktivama EU Memorandumom se poziva Evropska komisija da izradi strategiju rada uzimajući u obzir šire socijalne dimenzije s obzirom na problematiku dostupnosti, siromaštva energijom, reforme sistema centralnog grijanja, distribucije energenata u ruralnim područjima, izoliranih sistema i uticaja reformi na socijalnu dimenziju.

Kao evropski socijalni partneri zahtijevamo da nas se informira o ovim strategijama. Neke strategije, poput dostupnosti ili reforme sistema centralnog grijanja mogu imati posljedice i po radnike i po kompanije.

3. Fokus na efikasno upravljanje procesima promjena. Zahtijeva uključivanje socijalnih partnera posebno na nacionalnom nivou.

Pozdravljamo činjenicu da će se promovirati socijalni dijalog i da će se koristiti za nadzor provedbe Energetske zajednice i njenih efekata, uključujući i restrukturiranje. Kao evropski socijalni partneri, želimo naglasiti potrebu za „uvođenjem efikasnih mehanizama informiranja i konsultiranja socijalnih partnera (...)“ i pozivamo vlade i socijalne partnere da ovome daju poseban značaj. Evropsko socijalno zakonodavstvo sadrži nekoliko direktiva koje garantiraju

pravo na informiranje i konsultiranje i relevantne procedure na nivou preduzeća. Ovo poslodavci i radnici iz elektro-energetskog sektora već mogu koristiti kao okvir prema kojem će postupati prije nego što se njihove zemlje pridruže EU.

4. Shvatanje da uvođenje internog tržišta električne energije i gasa i drugog EU zakonodavstva iz oblasti energetike, vodi do restrukturiranja i promjena za poslodavce i radnike u ovom sektoru, što će prvenstveno uticati na nisko-kvalificirane i ugrožene radnike ili geografske oblasti visoke koncentracije.

Kao evropski socijalni partneri vršimo monitoring promjena u elektro-energetskom sektoru već dugi niz godina. Uključeni smo u dvije studije Evropske komisije o efektima otvaranja elektro-energetskog tržišta i tržišta gasom na zapošljavanje. Najnovija studija je završena u proljeće 2007. godine. Ova studija naglašava da se desila ogromna promjena i da se promjene još uvijek dešavaju, a da sve to ima uticaja na radnike i preduzeća. Ova studija je potvrdila uticaj koji na radnike ima aktivno restrukturiranje i skrenula pažnju na druge fenomene poput zapošljavanja vanjskih radnika i nedostatak vještina. Možemo predvidjeti da će se isti efekti desiti i u Jugoistočnoj Evropi. Ova studija takođe obrađuje i niz pojedinačnih slučajeva o tome kako su se preduzeća i sindikati nosili sa promjenama i osigurali provedbu restrukturiranja na socijalno odgovoran način. Politika pronalaženja alternative otpuštanju je centralna osobina socijalno odgovornog restrukturiranja.

Pozivamo Komisiju i donatore da pomognu vladama i socijalnim partnerima u procesu restrukturiranja. Ovo može zahtijevati ulaganje u obuku i druge mjere postupanja sa socijalnim posljedicama koje su izvan domašaja preduzeća i vlada s obzirom na obim procesa restrukturiranja.

Da bi se osiguralo upravljanje promjenama, shvatili izazovi i predvidjele i tretirale promjene, potrebno je pravovremeno uključivanje socijalnih partnera u proces kao i eventualno formiranje tijela koja će raditi sa reformom energetskog sektora.

5. Naglasak se stavlja na predviđanje i upravljanje socijalnim posljedicama koje će uslijediti nakon provedbe Sporazuma kojim se formira Energetska zajednica. Memorandum o razumijevanju navodi da nisko-kvalificiranim i/ili starijim radnicima treba pružiti podršku kroz investiranje u ljudske resurse i cjeloživotno učenje u skladu sa lokalnim potrebama, njegujući mobilnost, promovirajući razvoj specifičnih usluga zapošljavanja, obuke i podrške.

Preporučujemo da se predviđanje i upravljanje promjenama uključi kao važna komponenta nacionalnih socijalnih akcionih planova. Detaljna socijalna uputstva eventualno povezana sa uputstvima provedbe EU zakonodavstva iz oblasti energetike je jedan od načina na koji se to može uraditi. Evropska komisija i donatori trebaju vladama i socijalnim partnerima pružiti podršku kada zatraže kako bi bolje proučavali i shvatili promjene i poduzeli adekvatne mjere.

6. Četiri su oblasti navedene u sklopu socijalne dimenzije:

- Fundamentalna prava radnika u skladu sa Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i socijalnih sloboda, Evropskom socijalnom poveljom, Poveljom Zajednice o fundamentalnim socijalnim pravima radnika i Poveljom o fundamentalnim pravima

Evropske unije;

- Radna zakonodavstva – u odnosu na promoviranje boljih uvjeta rada i životnog standarda;
- Zdravlje i sigurnost na radu – u odnosu na unapređenje radnog okruženja s obzirom na zdravlje i sigurnost radnika energetskog sektora;
- Jednake prilike – sa fokusom na uvođenje, kada je potrebno, principa da muškarci i žene moraju primati jednaku plaću za jednak posao.

Podržavamo činjenicu da će potpisnici obratiti pažnju na ove oblasti i tražiti da o njihovoj provedbi razgovaraju sa socijalnim partnerima. Ove stavke sadržavaju osnovne principe EU socijalnog zakonodavstva. Kao evropski socijalni partneri pozivamo naše članice da razgovaraju i dogovaraju se o tome kako se EU socijalno zakonodavstvo može primjenjivati u elektro-energetskom sektoru, na primjer dogovarajući se o primjeni određene evropske direktive kao vodilje. Elektro-energetska industrija može igrati vodeću ulogu i u potpunosti se uskladiti sa ciljevima korporativne i socijalne odgovornosti.

Socijalni akcioni planovi

Memorandum ističe potrebu da izradi konkretne socijalne akcione planove zajedno sa socijalnim partnerima. Preporučujemo da se za socijalne akcione planove odrede rokovi i da uskoro na raspolaganju imamo prve nacрте. Evropska komisija i Sekretarijat evropske energetske zajednice bi mogli na osnovu ovog Memoranduma izraditi indikativnu listu pitanja koja je potrebno obraditi. Vlade i nacionalni socijalni partneri će odrediti prioritete. Evropski socijalni partneri iz elektro-energetskog sektora podvlače svoju namjeru da pomognu socijalnim partnerima iz elektro-energetskog sektora u regiji u provedbi Memoranduma o razumijevanju, u skladu sa zajedničkom izjavom iz decembra 2004. godine (*Energetska zajednica Jugoistočne Evrope, Evropskom elektro-energetskom sektoru je potreban širi socijalni dijalog*).

Socijalni dijalog je važna komponenta upravljanja i prilagodbi na promjene koju priznaje ovaj Memorandum o razumijevanju.

- Pozivamo poslodavce i sindikate iz zemalja kandidata da učestvuju u socijalnom dijalogu i internim radnim grupama za socijalni dijalog. Ovo je u skladu sa pravilima koje je svaki evropski socijalni partner odredio za svoju delegaciju.
- Partneri iz elektro-energetskog sektora naglašavaju da su kao predstavnici svojih organizacija poslodavaca i sindikata otvoreni za dijalog. Zahtijevamo od Evropske komisije da zajedno s nama istraži mogućnosti pružanja podrške dijalogu s obzirom na finansijske poteškoće sa kojima se suočavaju socijalni partneri iz određenih zemalja.
- Pozitivno iskustvo sa serije (sub)regionalnih seminara koje smo organizirali za zemlje koje još nisu bile članice EU (2002-2003) vrijedi analizirati. Obavezujemo se da to i uradimo, što može dovesti do slične aktivnosti za poslodavce i sindikate iz elektro-energetskog sektora Jugoistočne Evrope.

Evropski socijalni partneri iz elektro-energetskog sektora pozivaju Evropsku komisiju i zainteresirane zemlje da uspostave Socijalni forum i sazovu prvi sastanak početkom 2008. godine. Socijalni forum je jedna od ključnih stavki Memoranduma o razumijevanju.

Podvlačimo sljedeća najvažnija pitanja:

- Na osnovu naših iskustava sa evropskim socijalnim dijalogom i drugim sličnim procesima, Socijalni forum će najbolje funkcionirati kao posebno mjesto na kojem sindikati, poslodavci i vlade mogu razmatrati provedbu EU zakonodavstva iz oblasti energetike i posljedice provedbe. Iako shvatamo važnost povezanosti sa postojećim forumima (Atina i Maribor), socijalni problemi su dosta drugačiji, uključuju druge aktere sa autonomnim ovlastima za sklapanje sporazuma;
- Važno je da se sastanci redovno održavaju. Forum treba imati mogućnost da uspostavlja radne grupe bilo za sektore, npr. električna energija ili gas, ili za specifična pitanja, kao što je primjena socijalnog zakonodavstva, rad sa restrukturiranjem ili promocija socijalnog dijaloga;
- Važnost Upravnog odbora (Sastav Troika i socijalni partneri) koji će voditi i pripremati rad Foruma zajedno sa Komisijom i Sekretarijatom energetske zajednice;
- Smatramo da je nadzor provedbe različitih pitanja navedenih u Memorandumu, nadzor socijalnih akcionih planova i razmjena iskustava važan zadatak Foruma;
- Kao evropski socijalni partneri uključeni smo u Forum. Radit ćemo na njegovom razvoju.

Ovu izjavu upućujemo vladama zemalja članica Energetske zajednice, Evropskoj komisiji i Evropskoj energetske zajednici.

Za EPSU
Sven BERGELIN
Predsjednik stalne radne
grupe za komunalne službe

Za EMCEF
Reinhard REIBSCH
Generalni sekretar

Za EURELECTRIC
Knut HERSTAD
Predsjedavajući radne grupe za
socijalna pitanja i ljudske resurse